

ÚVOD:

Vážení spoluobčané,

neúprosně plynoucí čas nás opět posunul před práh nejhezčího období roku - Vánoc. Pro každého jiný pocit, jiná představa, jiná forma a způsob jejich trávení.

Ale v každém z nás je vzpomínka, přání nebo předsevzetí. Je přirozené, že čas Vánoc nás vrací do minulosti, do let mládí a dětských časů. Do domova, ve kterém vládl pocit bezpečí a atmosféra pokoje v prostředí plné lásky. A určitě v každém z nás je chuť a přání vytvořit podobnou atmosféru v nadcházejících dnech v našich domovech a v našich rodinách. Při těchto chvílích pohody a rodinného štěstí si určitě zavzpomínáme i na naše blízké, kteří již bohužel nejsou mezi námi, ale v našich myšlenkách a srdcích stále žijí. Zachovejme si posvátnou úctu k těmto svátkům pokoje, lásky a porozumění.

Tento čas je i časem bilancování. Při této příležitosti Vám chci, vážení spoluobčané poděkovat za Vaši práci v tomto roce na pracovištích, domovech a za práci ve prospěch obce, ve které žijete.

Přeji Vám krásné, veselé a pokojné svátky plné lásky, domácí pohody a splněných přání. Těm nejmenším přeji, aby pod stromkem našli ten nejhezčí dárek, který si přáli. Zároveň Vám do nového roku přeji svým jménem ale i jménem obecního zastupitelstva všechno nejlepší, hodně štěstí, zdraví, lásky, osobních i pracovních úspěchů.

Takže ještě jednou veselé prožití vánočních svátků a šťastný nový rok!

Procházka Zbyněk, starosta obce.

Základní data:

Aktuální počet obyvatel: 491

Aktuální čísla popisná: 172

Ochotnické divadlo - seznam her:

1904-14 Divadlo studentské

1917 Maryša

1920 Její pastorkyňa

1921 Jánošík

1922 Gazdina roba

1924 Psohlavci

1924 Máje

1924 Kolébka

1926 J. K. Tyl

1927 Z českých mlýnů

1928 Za roboty

1929 Jan Vůrava

1934 Z újezdských kasáren

1942 Naši furianti

1943 Lucerna

Společenská rubrika:

Narození (X. -XII. 2009):

Amálie Brudíková (11.10.), č.p. 99

Štěpán Hekrl (19.10.). č.p. 133

Přihlášení občané (X. -XII. 2009):

Petra Kovárníková (č.p. 166), Hana Kubová, Lenka Kubová a Lucie Kubová (č.p. 135)

Odhlášení občané (X. -XII. 2009):

Jan Bednář (č.p. 125), Adrian Šabata, Jakub Šabata a Jarmila Šabatová (č.p. 49)

Významná životní jubilea:

únor:

Doc. ing. Jiří Dvořák, CSc. (80), Střítež 134

Panu jubilantovi přejeme do dalších let hodně zdraví, rodinné pohody a štěstí

Historie školy ve Stříteži II.:

Pokračování ze Zpravodaje č.3/2009.

Ve školní radě (místní) na místopředsedy zvolen Fr. Konečný a předsedou Martin Krška.

Podučitel Ant. Matoušek byl ku své žádosti jmenován dekretem 12. 8. 1889 při 3 třídní škole ve Starči, toto místo na počátku školního roku 1889/90 nastoupil. 2. 9. 1889 byl jmenován František Melichar, abiturient reálné školy vTelči, výpomocným učitelem při tehdejší škole na dobu nejnnutnější potřeby nejdéle do 31. 7. 1890.

Službu nastoupil 17. 9. 1889. Jelikož země (podlahy) v bytě řídícího učitele od r. 1881 do 1889 následkem vzniklé houby po čtvrté shnily bylo učiněno opatření. V celém bytě byly podlahy vytrhány a zem na 30 cm vyvezena. Spodek byl položen dláždami na cementovou maltu. Základní zdivo, kde houba zakořenila bylo vyhroutěno, novým nahrazeno a kolem cementovou maltou omítáno. Na dlažky beze všeho násypu byly položeny polštáře karbolinem natřené. Byly duté a mělo se za to, že tímto opatřením další vzniknuté houby zamezeno bude. Bůh dej!! Stalo se o prázdninách r. 1889. Toho roku byly kladeny podlahy na chodbách.

Roku 1890 vypukla chřipka po celé Evropě. I ve Stříteži bylo přerušeno vyučování.

19. 3. 1890 se objevily ve Stříteži neštovice. Od 19. 3. do 27. 4. byla uzavřena škola (též v rodině správce školy byl 1 případ těžkého onemocnění).

17. 7. 1890 za přítomnosti vededústojného pána děkana Františka Diviše z Vladislavi konala se zkouška z náboženství v kostelíku sv. Marka.

Školní rok 1889/90 byl ukončen slavnými službami Božími u sv. Marka, při nich celebroidal P. Kajetán Ditrych 30. 7. 1890.

V roce 1889-1890 bylo ve škole 103 žáků, v I. tř. bylo 28 chlapců a 28 dívek, v II. tř. bylo 13

chlapců a 34 dívek. Vesměs všichni byli náboženství římskokatolického, národnosti české. I. tř. vyučoval Ant. Štiksa a II. tř. vyučoval Frant. Melichar. Náboženství vyučoval P. Kajetán Ditrych, ruční práce vyučovala Marie Štiksová (choť A. Štiksy).

31. 7. 1890 propuštěn výpomocný učitel Fr. Melichar ze školní služby.

30. 7. 1890 byl ustanoven zatímní podučitel ve Stříteži František Dolejší (* 29. 11. 1868 v Březových Horách v Čechách, katolík, C.k. státní reálné a vyšší gymnázium v Příbrami. Pak se věnoval studiu filologie na C.k. fakultě univerzity Karlovy Ferdinandovy v Praze, kde strávil 1 rok. Pak onemocněl).

V srpnu roku 1890 povstala silná bouře spojená s krupobitím nevídaným. Kroupy velikosti holubího vejce veškerou polní úrodu úplně zničily. Zkáze podlehly zvláště ovsy, hrách, brambory, řepa, mák atd. Ve školní budově bylo rozbito několik tabul v oknech, taktéž i v budovách obce. Ve Slavicích byla stržena věž kaple sv. Jana Nepomuckého. Veliká lípa podél silnice Stříteže - Třebíč na tzv. Videňské hrázi byla z kořene vyvrácena.

Roku 1890 byla tělocvična ve Stříteži opatřena novým náradím (staré shnilo), 4 šplhadla, žebřík svislý, vodorovný, hrazda, bradla, líha, můstek, kláda a náradí na přeskok.

Školní rok končil službami Božími u sv. Marka. Při první domácí konferenci v září byl podučitel Fr. Dolejší srdečně uvítán od správce školy. Byl ustanoven aby vyučoval v II. třídě.

17. 11. 1890 odešel Fr. Dolejší do Štětěch. Dne 30. 4. 1891 opět vyučoval ve Stříteži.

Rok 1892 školní rada - Jakub Václavek, Slavice 10 a Fr. Beneš, Střítež 14. Jan Dvořák ač opět jednohlasně za člena zvolen byl, po skončení svého funkčního období vzdal se členství.

Školní rok byl ukončen službami Božími a zapěním císařské hymny v chrámu Páně na Jejkově.

31. 7. 1892 byla obec postižena silným krupobitím, mimo žita byly veškeré druhy obilí venku. Zkázonosná mračna táhnoucí se od severovýchodu přihnala se v 11 hod. dopoledne krajinou.

Padaly kroupy velikosti vlašského ořechu. U Stříteže nejhůře postiženy trati „Na chválovských“, „Na rybnických“, „Zadní díly“ a „Kosovice“. K vyšetření škody byla komise C.k. berní adjunkt Roháček C.k. komisař baron Haynold. Obci bylo sleveno 750 zl. 6 kr. daně.

10. 8. 1892 zemřel po krátké nemoci dlouholetý starosta obce a dlouhodobý předseda školní rady Martin Krška. Byl vždy upřímným příznivcem školy jakých málo se vyskytuje. 6. 2.

1892 zvolen byl znovu předsedou, hodnosti té se vzdal. Zůstal jen členem. Na jeho místo po jeho smrti dostal se Antonín Dokulil rolník č. 39. Pro svou snášenlivou povahu neměl Martin Krška v obci nepřátel. To dokázalo hojné účastenství občanů při pohřbu 12. 8. 1892 dopoledne, ač to bylo o prázdninách, zúčastnila se též školní mládež v hojném počtu.

21. 8. 1892 byla volba starosty. Zvolen byl Jan Dvořák č. 23, Antonín Dokulil č. 39 radním, Jakub Vaníček č. 8 radním.

Proti zavlečení cholery byla učiněna od představenstva obce veškerá úředně nařízená ochranná opatření. Dlouho nerozhodovaná záležitost stavby nemocnice dostala se při tom do proudu. Dle plánu byla vystavena nákladem obce slušná budova přízemní, která všem zdravotním požadavkům plnou měrou vyhovovala. Obsahovala 2 vzdušné světlé světnice pro nemocné a 1 pro ošetřovatele a potřebné náčiní. Stavěl ji p. Josef Herzan, stavitelský mistr z Třebíče. Kámen ku stavbě dodala obec sama. Povozy poskytovali sousedé k tomu účelu od představenstva ustanovení. Náklad stavební činil 1050 zl. (dnes budova Obecního úřadu č. 42). Při stavbě nemocnice byla podniknuta spoluoprava sešlé již zvoničky na návsi nákladem 89 zl., mimo bání a křížku (tyto věci věnoval starosta Jan Dvořák). Zvonice mimo zdi byla zcela obnovena. Do bání byl vložen pamětní spis podepsaný představenstvem obce a učitelstvem na zdejší škole toho času působícím. Kromě toho podnikla se stavba kanalizace a započalo se srovnáváním návsi.

V roce 1892 bylo ve škole 125 žáků, v I. tř. 26 chlapců a 35 dívek, ve II. tř. 23 chlapců a 41 dívek.

Bylo usneseno, že Antonín Štiksa bude vyučovat I. třídu, podučitel Fr. Dolejší II. třídu (zpěv

učil nadučitel, tělocvik podučitel). Ruční práce Marie Štiksová, náboženství P. Arnošt Svatoš kooperátor fary Jejkov člen řádu Kapucínů. Po začátku školního roku dala školní rada zdi školy zvenčí natřít fasádovou barvou. 26. 10. 1892 byly dány do nadučitelovy stáje nové kamenné žlaby, které od Josefa Příbyla v Časlovicích u Mrákotína byly zhotoveny.

V prosinci 1892 propukl záškrt (podlehl mu žák 1 tř. Frant. Procházka ze Slavic).

Roku 1893 byly kruté mrazy dlouhá léta nepamatované - 28 0C. V dubnu 1893 se pokračovalo se srovnáním návsi před školou. Po ukončení této práce nabyla školní budova lepšího vzezření. Zároveň byly opatřeny veřejné studny pumpami. 9. 4. 1893 byly vedeny školní děti poprvé ke sv. přijímání do chrámu Páně Jejkov.

Fr. Dolejší byl koncem srpna 1893 zproštěn školní služby a nastoupil 1. 9. 1893 ve sv. Janě okr. Sedlčany.

22. 8. 1893 na podučitelské místo ustanovena Josefa Cicálková z Kundratic.

7. 9. 1893 odstoupila a bylo zavedeno polodenní vyučování.

Byla opravena okna, nové dveře, dvoukřídlé dveře z chodby na dvůr nákladem 75 zl 34 kr.

V roce 1893 bylo ve škole celkem 115 žáků, v I. tř. 23 chlapců a 37 dívek, ve II. tř. 23 chlapců a 32 dívek.

Pozn.: měšťanskou školu v Třebíči navštěvovalo 8 chlapců, 2 dívky, jinde v obecní škole 3 chlapci, 2 dívky. K návštěvě školy neschopný 1 mrzák.

3. 10. 1893 jmenován Vincenc Slezák (abiturient vyššího gymnasia v Německém Brodě) výpomocným učitel na dobu nejnutnější. Nastoupil 1. 10. 1893. Pracoval ve Stříteži jako výpomocný učitel.

Od 7. 10. 1893 až do prosince řádily osypky. Vincenc Slezák ustanoven poštovním praktikantem ve Vídni (C.k. státní pošty).

25. 5. 1894 ustanoven prozatímním podučitelem Rudolf Dvořák (rodák z Třebíče) ve Stříteži. Náboženství místo A. Svatoše vyučoval kapucínský kněz Matěj Schreiber.

V roce 1894 bylo ve škole celkem 105 žáků, v I. tř. 24 chlapců a 22 dívek, ve II. tř. 20 chlapců a 39 dívek.

Učitel Rudolf Dvořák zhotovil některé pomůcky a daroval je škole.

V roce 1895 vánice a mnoho sněhu.

23. 3. 1896 zemřel Jan Dvořák č. 23, jeho přičiněním byla podniknuta stavba nové nemocnice.

V r. 1898 spála (podlehl jí žák I. tř. Cyril Dokulil a žákyně I. tř. Dočkalová Josefa).

V r. 1899 učitel R. Dvořák přeložen do Slavic.

10. 2. 1899 převzal správu školy Theodor V. Toman (*19. 4. 1860 v Třebíči, vystudoval nižší gymnazium a učil. ústav v Brně s maturitou). Učil v Dolních Vilémovicích od 1. 1. 1879 jako 19 letý. Byl velkým zastáncem názorného vyučování a kladl také velký důraz na tělesnou výchovu. Veřejně vystoupil proti jevu, tehdy na venkově dost běžnému proti nepřítomnosti žáků ve škole v době intenzivních polních prací. R. 1882 byl jmenován defi-nitivním správcem školy v Dolních Vilémovicích. 13. 9. 1899 se přestěhoval do Stříteže.

Od 11. 8. do 2. 9. 1900 ubytování vojska. V okolí Třebíče bylo velké vojenské cvičení. Ve Stříteži byl ubytován od 11. do 20. 8. C.k. divizní dělostřelecký pluk č. 5 z Brna. Ve škole v bytě správce školy byl štáb. V jedné třídě byla umístěna plukovní kancelář a v II. tř. 13 dobrovolníků.

24. 9. 1900 byla nově ustanovena industr. učitelka Františka Krodlová (* 23. 3. 1864 v Lesonicích). Rud. Dvořák ustanoven do Čichova.

V r. 1904 katecheta p. Ambrož Smékal člen řádu kapucínů byl přeřazen do Zákup v Čechách.

Daroval všem žákům modlitební knížku na památku. V r. 1905 nastoupil katecheta Aleš Hutař rodák z Týna u Třebíče.

V r. 1906 epidemie spalniček (měsíc škola uzavřena). Postaven hromosvod na škole za 230 K.

23. 10. 1908 zemřela žákyně Lidmila Dvořáková (podrobivši se operaci slepého střeva). Žáci věnovali skvostný věnec „Poslední sbohem hodné spolužačce“.

V r. 1909 byla část obytného stavení školy pokryta novým šindelem.

8. 6. 1910 navštívil starobylý kostelík u sv. Marka pan biskup.

U Vídeňských (č. 2) a u hospody a na cestě na hřbitov byly postaveny slavnostní brány.

Domy byly ozdobeny prapory. U vchodu hřbitova ho přivítal starosta Ant. Krška a školní mládež.

8. 12. 1910 ozdoben byl tehdejší hrobař Fr. Číhal starší záslužným penízem za více než 40 letou službu hrobnickou, byla sloužena slavná mše svatá důstojného pána Jana Rubingera. Poté odebrali se účastníci do školy, oslavenec s celou rodinou, obecní výbor se starostou Ant. Krškou v čele. Pak starosta zavěsil záslužný peníz na prsa oslavence a podal mu diplom a přál aby po dlouhá léta ještě peníz na jeho prsou se skvěl a přál mnoho roků ve zdraví službu konati. Pan Číhal slzy maje v očích děkoval za poctu. Správce školy měl promluvu k žákům na dvě přísloví: Práce nehanobí člověka a Modli se a pracuj. Prísloví tato, do kterých předkové vložili moudrost života vždy po celý život byla jejich vodítkem. Na to vzpomenu J. V. císaře a krále, Fr. Josefa I. provoláním slávy a zapěním císařské hymny byla slavnost ukončena.

V r. 1911 bylo provedeno sčítání lidu - 405 osob. Popisným komisařem byl správce školy T. V. Toman.

2. 12. 1911 byl Dětský den. Žákyně III. odd. Dvořáková Růžena pronesla před obrazem J. V. proslov. Dvořák Fr. st. přednesl báseň Mateřídouška a Kršková Fr. žákyně II. odd. báseň Sirotek. Provedena sbírka 13,50 K a zaslána do Brna české komisi. Slavnost zakončena modlitbou aby Bůh staříckého milovaného mocnáře chránil a dlouho zachoval.

2. 12. 1912 druhý dětský den.

20. 12. 1912 zemřel Ant. Štiksa. Pohřeb se konal 22. 12. 1912 za veliké účasti. Regniet in pace! (Tzn. odpočivej v pokoji!).

V r. 1913 zvolena školní rada - předseda Fr. Dokulil č. 11 Střítež, místopředseda Ant. Krška č. 7 Střítež a členové: Mýtyska Gustav č. 39 Střítež, Vídeňský Ant. č. 2 Střítež. Náhradníci: Bazala Fr. č. 19 Střítež, Výtešník Ant. č. 23 Střítež.

8. 9. 1913 zemřel Ant. Krška Střítež č. 7 (zánět míchy) rolník, starosta, dlouholetý předseda školní rady. 10. 9. 1913 byl pohřeb. Dle posledního přání konal pohř. obřady dp. Amanuel Svitavský farář ze Střížova za přísluhy dp. faráře Rubingera a kaplanů Timoteje Kyselého a Algida Pytlíčka.

Na poslední cestě doprovodili zemřelého nejen sousedé nýbrž i množství lidí z okolních obcí a Třebíče.

Ant. Krška se narodil ve Stříteži, chodil do školy, pak vystudoval nižší (něm) gymnázium s vyznamenáním a věnoval se hospodářství po přání otcově. Pilný čtenář knih odborných.

Nabyté vědomosti plně využil při hospodářství, které pozvedl. Pro své vzdělání, rozšafnost a milou povahu ctěn a vážen byl nejen ve své obci, ale po celém okrese.

2. 12. 1913 byl školní den za účasti starosty obce Fr. Dvořáka č. 17 a G. Mytisky (člen školní rady). Karel Bazala žák III odd. přednesl proslov před obrazem J. V. a Bohumír Toman žák II. odd. báseň k císaři Pánu. Dvořáková Karla báseň Osiřelo dítě. Zvěřina Fr. báseň Sirotek. Mytisková Hedvika báseň Mateřídouška. Na osud sirotků se vybralo dětmi 20,91 K. a obcí 7,60 K. Ukončení hymnou a modlitbou.

28. 6. 1914 zavražděn v Sarajevě Fr. Ferdinand arcivévoda s chotí Žofíí z Hohengeru.

Obširně popsáno a připomenuto jak nedozírné následky může ten zločin mít. Pozn. v kronice: Hrozná vražda sarajevská jest příčinou „války světové“. Jak válka ta zasáhla do poměrů zdejší obce vyličí správce školy dle vedených záznamů až po ukončení války.

Žákyně pletly věci pro vojíny (šály, rukavice, ponožky, nákolence, nátepníčky a kukly).

V roce 1914/15 ve škole bylo 77 žáků, z toho 40 hochů a 37 dívek, 1 žákyně zapsaná do

ústavu pro hluchoněmé v Ivančicích (ale nebyla tam, nevyučovalo se).

V r. 1915 vlněné věci pletené žákyněmi střítežské školy zaslány rodinami vojáků přímo do pole.

Ve válečné době pomáhaly děti na poli vybírat brambory a sklízet řepu škola zanedbávána, byla doba válečná.

2. 12. 1915 byl dětský den.

Týden červeného kříže obnos 42,74 K. poslán do Brna. Sbírali: Oberreiter Bohumil, Dvořák Ant. č. 1, Vytešník Jaromír, Toman Bohumil, Krška Ant. a Jan č. 7.

Pokračování - Zpravodaj číslo 1/2010.

Milí spoluobčané!

Hezké Vánoce, šťastný Nový rok 2010 a hodně zdraví Vám všem přeje M. Dvořáková, kronikářka.

Z jednání zastupitelstva obce Střítež:

Zastupitelstvo Obce Střítež na zasedání:

č. 10 ze dne 26. 10. 2009

Bere na vědomí:

* návrh rozpočtu obce na rok 2010

Schvaluje:

* rozpočtovou změnu č. 7 dle přílohy

č. 11 ze dne 30. 11. 2009

Schvaluje:

* rozpočtovou změnu č. 8 dle přílohy

Jmenuje:

* inventarizační komisi ve složení:

Zahrádka Petr - předseda komise

Dvořáček Jaroslav - člen komise

Vejtasová Ladislava - člen komise

Inventarizace bude provedena k datu 31. 12. 2009.

Informace z obecního úřadu:

1. Obecné informace

Přes stále větší napětí veřejných financí, které se výrazně projevuje i v rozpočtech měst a obcí, se i v tomto roce podařilo v naší obci zrealizovat (či začít realizovat) řadu investičních akcí, které mění náš život k lepšímu. Na obce však také dopadly nové povinnosti a to zejména tzv. „chodníkový zákon“, podle kterého by obec měla zajišťovat zimní údržbu chodníků.

Máme sice pro tuto zimu nasmlouvanou údržbu chodníků externí firmou, ale vzhledem k tomu, že drtivá většina občanů, kteří mají před domem chodník, dále dobrovolně pokračuje v údržbě chodníků (za což Vám velmi děkujeme), tak jsme zatím tuto službu nemuseli využít. Všem občanům, kteří zimní údržbu chodníků provádějí, jsme připraveni poskytnout

potřebnou materiální podporu - shrabla, lopaty, posypový materiál apod. Tyto prostředky jsou k dispozici na obecním úřadě.

2. Komentář k některým rozhodnutím zastupitelstva

2.1. Rozpočtové změny a související rozhodnutí

Rozpočtovými změnami jsme aktualizovali rozpočtové příjmy a výdaje zejména o:

- * příjmy a výdaje související s dotací na opravu zvoničky
- * příjmy a výdaje související s dotací a výdaji na zpracování pasportizace místních komunikací
- * ostatními položkami jsme upravovali rozpočet na skutečné příjmy a výdaje.

2.2. Ostatní

Jmenování inventarizační komise. V souvislosti s roční uzávěrkou budeme provádět inventarizaci majetku. K provedení této inventarizace jsme jmenovali inventarizační komisi v uvedeném složení.

Žikjí mezi námi:

Vladimír Bazala - přeborník Kraje Vysočina mužů - seniorů v šachu r. 2006 (Havlíčkův Brod, 23.9. - 1.10.2006). Krajský šachový svaz Vysočina udělil diplomu Vladimíru Bazalovi za 1. místo v Kraj-ském přeboru seniorů pro rok 2008. Ve Žďáře nad Sázavou, 27.9.2008.

Na Třebíčsku není mnoho lidí, kteří by reprezentovali Českou republiku na mistrovství světa. Možná si vzpomenete na hokejisty Erata či Eliáše. V naší obci však žije také reprezentant.

Václav Maštera ml. nás reprezentoval na mistrovství světa

v lovu ryb udicí - plavaná. K tomu, že se stal reprezentantem mu pomohly letošní skvělé výsledky. Vrchol přišel první víkend v červenci, kdy na řece Nežárce v Jindřichově Hradci obhájil titul Mistra České republiky v kategorii do 14 let. Kromě toho byl i první ve dvojicích, v trojicích získal druhé místo. V prvním dnu mistrovství ČR nachytal za tři hodiny 14,77 kg ryb, což je zatím jeho osobní rekord.

Na mistrovství světa byl Václav již podruhé. Premiéru si obstaral již vloni v Gentu, v Belgii. Letos se mistrovství konalo v Portugalsku. Z každého státu je trenéry na mistrovství vybráno pět závodníků. Celý týden před mistrovstvím se trénuje a v pátek trenéři určí čtyři, kteří budou chytat v sobotu. Jméno Václava Maštera ze Stříteže na soupisce nechybělo. V sobotním závodě Václav vychytal třetí místo v sektoru, v neděli byl pátý. Celkové 14. místo na světovém šampionátu je pro našeho závodníka skvělým umístěním. Nutno podotknout, že celý týden bylo v Portugalsku úmorné vedro. O víkendu, v době závodu, dokonce i 40 °C. Na fotografiích vidíte Václava Maštera ml., který se stal nejlepším rybářem České republiky v roce 2009 v kategorii do 14 let. V celorepublikovém žebříčku obsadil první místo.

Napsali o nás:

Skeny reportáží a fotografií z tisku lze vidět na www.stritez-trebic.galerie.cz

Antonín Zvěřina - Vzpomínání II.:

Vzpomínání ...na Vánoce

Tatínek sklízí na zahradě jablka a já už se těším na Vánoce. Kolik dní do nich ještě zbývá? Tak to máme deset v září, říjen má 31 dní, listopad 30 a z prosince ještě musím ukrojit 24 dní. Dohromady 95. Já to snad nevydržím!

Na Vánoce se moc těším. Snad nejvíc v prostředí kamaráda Fandy Ondráčka. Chodíme spolu do měšťanky, tedy do školy v Třebíči, tuším do páté třídy, a těšíme se spolu. Nikdy v životě se už tak na Vánoce těšit nebudu.

Září máme za sebou a říjen pomalu mizí z kalendáře. A je tu listopad. To napětí, zdali Martin přijede na bílém koni. A opravdu. Jednou takhle 11. listopadu tatínek ryje na předzahradce, aby dopřál hlíně odpočinek, a z nebe se snášejí na jeho baretku vločky sněhu. Nemohu se vynadívát, i když okamžitě tají.

Ještě před Vánoce přichází nejen do naší rodiny Mikuláš. Přinese spoustu dobrot, a já si je dělím na jednotlivé dny, abych každý den mohl smlsnout nějaký pamlsek a vše mi vydrželo až do Vánoc. To už stůl pokryjí další dobroty.

A je to tady. Vánoční stav nastává. Maminka vytahuje válek a hotoví se vyrábět cukroví. Pomáhám jí tím, že vážím suroviny, které zrovínka v tu chvíli potřebuje. Dvacet deka cukru, deset deka oříšků, patnáct deka másla. Cítím se být velice důležitý.

Tatínek na cukroví chodí a ochutnává a maminka se zlobí. Ale věřím, že jen na oko, která kuchařka by neměla radost, že někomu blízkému její cukroví chutná.

Těsně před Vánoce dochází na výrobu čokolády. To k nám přichází ze Žleba paní Doležalová, víc hlav přece jen víc rozumu. Čokoláda nechutná jako ta kupovaná, ale k Vánocům patří stejně jako tolik věcí, že se to ani vyjmenovat nedá.

Den před Štědrým dnem patří vánočkám. A že to není ledajaké dílo. Musí se vymísit těsto a pak dovedně splést a pak v troubě upéct do zlatova. Maminka se často zlobí, že se jí nepovedly, ale ráno na Štědrý den bez vánočky, to snad ani nejde. Vydlubuju z ní rozinky, nevím proč, chutnají mně jen v syrovém stavu.

A máme tu Štědrý den. Den s velkým a možná ještě větším D. Celý v sobě skrývá napětí s velice krásným rozuzlením. Odpoledne se s tatínkem jdeme projít, aby Ježíšek maminka měl čas nazdobit stromeček a nadělit nám dárky.

A už tu máme večer. Přichází děda s babičkou. My se sestrou si připravujeme pod kolena polštářky. Co by to bylo za Štědrý den, kdybychom se večer nepomodlili Růženec. A že je to pěkně dlouhá modlitba, zvlášť pro dětskou dušičku, která se tolik těší na stromeček a na dárky.

K večeři máme rybu na smažený způsob, ale tu já nerad. Možná mě děsí tak trochu událost, která se v naší rodině přetřásá. Totiž že Milošovi Benešovi se zabodla kost z kapra do krku a on musel ještě večer na lékařskou pohotovost. Brrr!

Maminka mně udělá taky řízek, ale tím, že smíchá strouhanku a vajíčko a mouku, kterou rybí řízky obalovala, a usmaží mi svítek. Mňam! Chutná mi jak to nejlepší jídlo na světě. A půst se samozřejmě o Štědrém dnu dodržet musí.

A to už tatínek kráčí do vedlejšího pokoje a skrz prosklené dveře vidíme, jak se rozsvěčují jednotlivé voskové svíčky. Už nastal ten čas. Dveře se otevírají a moje oči se v první chvíli zaměřují na ozdobený stromek a zase se nemohou vynadívát. V první chvíli tento zážitek překrývá i pohled na balíčky pod stromeček, ale ty samozřejmě ihned přijdou na řadu.

Z čeho jsem měl jako dítě největší radost? Když jsem se naučil číst, samozřejmě z knížek. Prožívat s pomocí písmenek s někým jeho osudy, to bylo to nejkrásnější. Často se nedívám ani na televizi.

Ale každý den jednou končí a už tu máme Boží hod. Kráčíme celá rodina do kostela na Jejkově v Třebíči. Slavnostní mše umocňuje slavnostní atmosféru a já se těším, že si prohlédnu obrovský betlém.

Vpíjím do očí jednotlivé figurky a sprádám v duchu svoje naivní evangelium, kdy pod mou obrazotvorností jednotlivé postavy ožívají. Tyto vánoční střípky mi utkvěly v paměti.

Vzpomínání

...na sáňkování

Sáňky! Bez nich si zimu nedokáží představit. Dřevěná konstrukce opatřená kovovými lyžinami se stává v dětství naší každodenní zábavou.

A kdeže všude sáňky v mé rodné obci společně s kamarády využíváme k radovánkám? Samozřejmě přímo před našim domem se tyčí malinký svah v podobě meze, kde měli Cejpkovi zahradu. I tam se dalo se sáňkami urazit něco metrů a srovnávat, která z jízd byla nejdelší.

Ale nejvíce se to hemží námi dětmi na Bazalově kopečku na návsi. Ano tam, kde bydlí Bazalovi dodnes. Šupajdíme si to se sáňkami odpoledne z dolního konce po silnici nahoru a tam už nezbývá než na ně usednout a frrr! hurá dolů. A pak je vytáhnout nahoru a zase frrrr dolů! Do úplného omrzení. A že při velkých mrazech omrzlí jsme, o tom není pochyb.

Dalším místem, kde sportujeme v disciplíně sáňkování, se jmenuje Doležalův kopeček.

Nachází se ve Žlebě, když jdete k nádrži Markovka, po pravé straně za posledním domem, kde tehdy Doležalovi bydleli. To pro ty, kteří tyto radovánky v mé rodné obci neužili.

Tam už sáňky dostávají pořádný švunk až se tají dech. Sáňkuje se i mezi stromy o kousek dál za Průžovou zahradou. Dnes když se v ta místa dívám, docela se divím, že jsme se všichni, kteří tento svah využívali, dožili dospělosti ve zdraví.

Občas dostáváme nápad, že ze sáněk vytvoříme letadlo, tedy že několik sáněk složíme do tohoto tvaru, a s tím sjedeme příslušný kopec. Obyčejně to končí havárií a upřímným smíchem, jaký dokáže vyloudit jen dítě.

Abych nezapomněl sáňkuje se i na svahu asi na půl cestě ze Žleba do Kožichovic. Dnes toto místo z části kryje voda v nádrži Markovka.

Ovšem jízda se tam musí patřičně přibrzdit, jinak následuje pád z takové, dá se říct zídky, a přistání končí v trní, což není něco tak neobvyklého.

K zimním radovánkám patří i pocit žízně, a kde ji ukojit, když domov je tak daleko a malému člověku se ze společenství kamarádů nechce. Řeší to nouzovým způsobem, lízáním sněhu. Ještě dnes mám jeho chuť na jazyku.

A končí to občas žaludečními potížemi, což ovšem od této zábavy alespoň mě nikdy neodradilo. Domů se ze sáňkování vracíme promočení, utahaní, ale šťastní. Antonín Zvěřina

Antonín Zvěřina

Seriál - obce s názvem Střítež:

Střítež

okres Žďár nad Sázavou, kraj Vysočina

Starosta: Radek Štourač

Obecní úřad Střítež 1

592 51 Dolní Rožínka
tel.: 566 567 932
e-mail: ou@stritez.cz
Nadmořská výška 563 m n.m.
Zeměpisná šířka 49°26'25''
Zeměpisná délka 16°15'24''
Výměra katastru 584 ha
Počet obyvatel 103
Číslo popisné 57

Obec (obr. 1) leží 11 km od Bystřice nad Pernštejnem. Na jižním svahu podél říčky Nedvědičky. Obec leží na hranici pásu lesů a obdělávané půdy (od toho jméno Střítež). Střítež (dříve Stříteř) je historicky zmiňována v r. 1356 - majiteli jsou sourozenci vladyckého rodu Vrchoslav, Filip a Markéta ze Stříteže. Obec existovala již před tímto datem.

Majitelé obce:

Od r. 1452 Jan z Pernštejna - součást Pernštejnského panství, v jehož držení se vystřídala řada rodů, od pánů z Pernštejna až po hraběcí rod Mitrovských z Nemyšle. Za třicetileté války byl celý kraj silně vypleněn švédskými vojsky, která neúspěšně obléhala nedaleký hrad Pernštejn.

Zajímavosti v obci:

1. Roubený dům č. 4 je ukázkou původní zástavby.
 2. Kaplička se zvonící (obr. 1) stojí ve středu obce a je zasvěcená Duchu svatému. Stavba nese stopy tzv. selského baroka.
 3. Budova bývalé školy je z r. 1853, dnes zde sídlí obecní úřad s kulturní síní sloužící veřejnosti.
 4. „Smírčí kameny“ se nachází nedaleko od obce a jsou většinou památkou na historicky doložené tragické události uplynulých staletí.
- K obci patří malá osada Nivy, ležící cca 1 km od Stříteže směrem ke zřícenině Bukovského hradu - Lísek (obr. 2).
5. Sportovní areál - fotbalové a tenisové hřiště (obr. 3).

Zajímavosti v okolí:

Hradní zřícenina Buková, hrad Pernštejn, Zelená hora - poutní kostel sv. Jana Nepomuckého - Žďár nad Sázavou (památko UNESCO), zámek - Žďár nad Sázavou (muzeum knihy), atd.

Zámek Seč:

Zámek Seč, byl nazýván též Valdštejnovo zátiší, Zátiší nebo Waldensteinruch. Zámek byl postaven v polovině 19. století Valdštejn. Pravděpodobně na místě, kde od 14. století stála tvrz. Po konfiskaci majetku (po r. 1948) sloužil zámeček jako rekreační středisko Závodů Gustava Klimenta v Třebíči. Dnes je v osobním vlastnictví a postupně se renovuje. Nevelký lovecký zámeček se nachází v lesích asi 2 km západně od obce Svatoslav. Architektonicky nevýrazná patrová obdelníková budova se středním rizalitem. Pozor nezaměnit: za zámek Seč v Pardubickém kraji!

Zámek Šénavd:

Zámek Šénavd (Schönwald), kdysi zámek Haugviců z Biskupic, stojí v bývalé oboře na jižním okraji Jinošova.

Zámek postavili Haugvicové jako své letní sídlo v r. 1795 až 1798 v bývalé bažantnici. Za Jindřicha Viléma Haugvice, majitele náměšťského panství, byl zámek v r. 1826-1829 zcela přestavěn klasicisticky. Haugvicové jej drželi až do zestátnění v r. 1945. Dnes je v objektu Ústav sociální péče Jinošov a není běžně přístupný, zámecký park ano. V tomto ústavu žije 90 mužů s mentálním postižením.

Zámek je empírová stavba s patrovým průčelím a vnitřním nádvořím. Okolo zámku se rozprostírá anglický park.

Zámek Třebíč:

Benediktinský klášter s bazilikou sv. Prokopa (původně Nanebevzetí Panny Marie). V r. 1101 založila údělná knížata Litolt Znojemský a Oldřich Brněnský benediktinský klášter. V pol. 13. stol. byl přestavěn v pozdně románském a raně gotickém slohu v mohutnou pevnost. Z této stavby se zachovala bazilika, sklepní prostory a obvodové zdi zámku. Bazilika patří ke skvostům středověkého románského stavitelství s gotickými prvky. Obě stavby značně utrpěly při obléhání Třebíče uherskými vojsky v r. 1468. Po obnově provedené stavitelem F. M. Kaňkou v r. 1725-1731, za vlády Jana Josefa z Valdštejna, byla zasvěcena svatému Prokopu. Původní strop byl nahrazen barokní síťovou klenbou a byly vztyčeny dvě věže. Současná podoba (z r. 1924-1935) podle plánů architekta Kamila Hilberta.

K nejcennějším částem baziliky patří krypta s původní, více než 700 let starou výdřevou stropu.

Bazilika sv. Prokopa v Třebíči spolu s areálem Židovské čtvrti byly dne 3. července 2003 zapsány do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO jako svědectví několik století trvajících soužití a výměny hodnot mezi dvěma kulturami, křesťanskou a židovskou. Klášter byl za Vladštejnů přestavěn na šlechtický zámek. Dnes v něm sídlí Muzeum Vysočiny s unikátními expozicemi lidových betlémů, vltavínů, dýmek, atd..

Život v obci - co se událo:

1. Zahájení výstavby chodníků 2. etapa - dotace (1.10.2009), 2. Dotace od České pošty - osvětlení chodníku Střítež - Třebíč (2.10.2009), 3. Nová vývěsní deska - Žleb (7.10.2009), 4. Sněžení již v půli října (14.10.2009), 5. Zřízení pracoviště Czech POINT - dotace (19.10.2009), 6. Hubertova jízda (24.10.2009) - Deník 27.10., 7. Drakiáda - pouštění draků s MŠ (25.10.2009) - Deník 7.11., 8. Oprava cesty k Markovce (Žleb) - dotace (30.10.2009), 9. Výstavba nové moderní mateřské školy „U Fran-tiška“, dotace (30.11.2009), 10. Mikulášská besídka MŠ a 11. Slavnostní rozsvícení vánočního stromu před MŠ (3.12.2009), 12. Předávání dárkových balíčků důchodcům - děti z MŠ (17.12.2009) - Deník 22.12., 13. Rekultivace parku „U Habasa“ (17.12.2009).

Život v obci - připravujeme:

viz. www.stranky.obce.

Kostely a kaple v okolí:

1. Kostel sv. Jana Křtitele - Lipník - původní dřevěná kaple byla v r. 1150 zničena požárem a začala stavba zděného kostela. Je jednolodní stavbou s původním románským jádrem, tj. lodí a věží z doby před r. 1238.

2. Kaple sv. Jana Nepomuckého - Slavice - kulturní památka, stojí na návsi. Byla postavena nákladem panství lesonického v r. 1718.

3. Kaple sv. Václava - Kojetice - byla postavena až v roce 1933. Kojetice odevždy patřily k farnosti „horno-újezdské“, proto má obec ve staré pečeti patrony kostela v Horním Újezdě - sv. Petra a Pavla.

4. Kaple sv. Cyrila a Metoděje - Kožichovice - stojí na návsi. 6. 5. 1892 byl položen základní kámen a 11. 9. byla slavnostně vysvěcena. Kaple byla pořízena za 200 zlatých z příspěvků osadníků.

5. Kaple Panny Marie - Kracovice - z r. 1866.

6. Kaple sv. Cyrila a Metoděje - Výčapy - z r. 1885.

pF 2010

**Klidné prožití vánočních svátků,
mnoho štěstí, zdraví, osobní spokojenosti
a pracovních úspěchů v roce 2010 přeje
Obecní zastupitelstvo Střítež**